

tussen Duin & Dijk

Verbinden en ontsnipperen

Natuur in Noord-Holland. Jaargang 17 3 ● 2018

Provinciale Organisaties Flora en Fauna

Het platform Provinciale Organisaties Flora en Fauna (POFF) is een samenwerkingsverband van vrijwilligersorganisaties die zich bezig houden met natuuronderzoek in Noord-Holland. De POFF wordt gefaciliteerd door de Stichting Landschap Noord-Holland. Ook vrijwilligersorganisaties die vooral gericht zijn op natuurbeheer worden ondersteund door Landschap Noord-Holland.

Doel van de POFF is het stimuleren van natuuronderzoek in Noord-Holland en het bevorderen van de samenwerking tussen de verschillende organisaties. Om deze doelen te bereiken geeft de POFF het blad Tussen Duin & Dijk uit en is er één keer in de twee jaar de Noord-Hollandse Natuurdag. Nieuwe initiatieven van de aangesloten clubs zijn welkom.

Onderstaande organisaties zijn aangesloten bij de POFF en nieuwe vrijwilligersorganisaties kunnen zich melden bij de coördinator.

Bij de POFF aangesloten organisaties:

De Vlinderstichting (vlinders en libellen)

Contactpersoon: Klaas Kaag, Kofstraat 14, 1784 RP Den Helder.
Tel. 0223-630144, e-mail: klaas.kaag@hetnet.nl

Vrijwillige Weidevogelbescherming, Landschap Noord-Holland (bescherming van weidevogels)

Contactpersoon: Anne Voorbergen, 088-0064483,
a.voorbergen@landschapnoordholland.nl

Noord-Hollandse Zoogdierstudiegroep (NOZOS) (zoogdieren)

Contactpersoon: Jan Wondergem, Sardinië 75, 2721 HA Zoetermeer.
Tel. 06 47356551, e-mail: j.wondergem55@gmail.com

Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland (SVN) (vogels)

Contactpersoon: Hans Stapersma, Heerenweg 44, 1901 ME Castricum.
Tel. 06 22684313, e-mail: j.stapersma@gmail.com

Stichting FLORistisch Onderzoek Nederland (Floron) (vaatplanten)

Contactpersoon: Niko Buiten, Spaarne 49 app 1.7, 2011 CE Haarlem.
Tel. 023 5403266, e-mail: nikobuiten@online.nl

Vrijwilligersraad van de Vereniging Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer Water, Land & Dijken (weidevogels en planten in het veenweidegebied, beheer door boeren)

p/a: Slenkstraat 70, 1441 MS Purmerend

Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging,

Gewest Noord-Holland (KNNV) (alle soortgroepen)

Contactpersoon: Jan Marbus, Dorpsstraat 10a, 1689 EV Zwaag.
Tel. 022 923 0419, e-mail: dehoornbloem@hhoorn.knnv.nl

Stichting Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland, afdeling Noord-Holland (RAVON) (reptielen, amfibieën, vissen)

Contactpersoon: Edo Goverse, p.a. IBED/UvA, P.O. Box 93501,
1090 EA Amsterdam, Tel. 020 5257331, e-mail: e.goverse@uva.nl

Abonnementen: Een jaarabonnement kost € 15,-.

U kunt zich aanmelden door een brief of een e-mail met uw naam en adres te sturen naar:

Landschap Noord-Holland
t.a.v. abonneeadministratie Tussen Duin & Dijk
Antwoordnummer 85127
1850 VA Heiloo

- Telefoon: 088-0064400 • info@landschapnoordholland.nl
- Banknummer: NL28RABO 011.91.39.510

Tussen Duin & Dijk is een onafhankelijk blad gewijd aan het onderzoek en de bescherming van de natuur en het landschap in Noord-Holland. Het wordt gemaakt voor en door vrijwilligers met een speciale passie voor natuur. Of die passie nu de hele natuur geldt, of specifiek vogels, vlinders, vissen of vleermuizen, planten, mossen of vossen. Het tijdschrift wordt uitgegeven door de Provinciale Organisaties voor Flora en Fauna (POFF) en verschijnt viermaal per jaar. Het uitgeven van dit tijdschrift wordt gefaciliteerd door Landschap Noord-Holland.

Redactie: Tom Damm, Antje Ehrenburg, Frode Numan, Bert Pijs, Nel Ruitenbeek, Geert Timmermans, Frank Visbeen, Martin Witteveldt, Miranda Zutt-van der Made.

Gastredactie: Koosje Lever en Gerlies Nap.

Vaste medewerker: Jos Zwarts.

Redactieadres: Frank Visbeen,
Blauwpijpstraat 6, 1019 KW Amsterdam.
e-mail: redactie@tussenduinendijk.nl

Website: www.tussenduinendijk.nl

Redactieraad: Friedjof van den Bergh, Bert Buizer, Klaas Kaag, Jan Marbus, Erik Menkveld, Harm Niesen, Pim de Nobel, Kees Scharringa, Thea Spruijt, Johan Stuart, Dirk Tanger, David Tempelman, Mark van Til, Wim Tijsen, Ron van 't Veer.

Vormgeving: Art&Design Bredewold & Buczynski, Haringhuizen.

Druk: Springeruit Drukkerij, Schoorl.

Opplage: 2000.

© Auteursrecht voorbehouden. Overname is slechts toegestaan na voorafgaande schriftelijke toestemming van de redactie.

ISSN: 1570-7261

Richtlijnen voor kopij: Auteurs dienen zich te houden aan de richtlijnen voor het schrijven van een artikel. Deze richtlijnen zijn te vinden op www.tussenduinendijk.nl, ze kunnen ook worden aangevraagd bij bovenstaand redactieadres.

Dit themanummer is gerealiseerd met een extra financiële bijdrage van de Provincie Noord-Holland.

- **Faunapassage Naardermeer.** Foto: Provincie Noord-Holland. Achtergrond: Natuurbrug Zandpoort. Foto: Ruud Maaskant.

Voorwoord

Op 15 september 2017 heb ik de schitterende natuurbrug Zeepoort in Bloemendaal geopend. Dit ecoduct heft de barrièrewerking van de Bloemendaalse Zeeweg op zodat er weer uitwisseling kan plaatsvinden tussen populaties in de duinen. De brug is er niet voor een paar diersoorten, maar voor alle soorten van de duinen.

In een provincie als Noord-Holland, met zijn grote variatie aan natuur, maar ook met veel infrastructuur is het noodzakelijk om natuurgebieden te verbinden, zodat dieren en planten een voldoende groot leefgebied krijgen.

Het Infra Eco Network Europe (IENE) zorgt met tweejaarlijkse congressen voor kennisuitwisseling op dit gebied en daar werken we met veel plezier aan mee. Deze speciale uitgave van *tussen Duin & Dijk* is dan ook gewijd aan de meest recente onderzoeken in Noord-Holland. U kunt lezen over maatregelen die in Noord-Holland genomen worden voor de natuurverbindingen. Eenmaal gerealiseerd, start de monitoring. Voldoen de maatregelen of zijn er nog mogelijkheden tot verbetering?

Bij het verbinden van kleine, verspreid liggende natuurgebieden is het gebruik van bestaande netwerken in het landelijke gebied belangrijk. Hierin liggen wegen met bermen, dijken en wateren. Deze zogenaamde “linten” kunnen een heel belangrijke rol spelen als verbindingsweg voor planten en dieren. Dit bevordert de biodiversiteit.

Op de natuurbruggen in de duinen vindt onderzoek plaats naar het gebruik ervan. De resultaten hiervan stemmen positief. Zo maken vossen en vele soorten loopkevers al druk gebruik van de bruggen. De volgende stap is om te onderzoeken of er ook daadwerkelijk genenuitwisseling plaatsvindt. Ook hier wordt onderzoek naar gedaan.

Naast droge verbindingen worden ook natte verbindingen onderzocht. Zo is er bij een faunapassage in de buurt van het Naardermeer een otter gesignaleerd. En het leuke is, iedereen kan helpen bij het identificeren van dieren die gebruik maken van faunapassages! Dit kan via wildspotter.nl, waar camerabeelden worden geanalyseerd van faunavoorzieningen verspreid over heel Noord-Holland.

Kortom, er gebeurt veel in onze provincie aan natuurverbindingen. Ik wens u veel leesplezier!

Adnan Tekin

*Gedeputeerde natuur, milieu,
arbeidsmarkt en Schiphol*

- 4 *Wegen voor mens en natuur*
- 8 *Dassen: leven en dood langs de A27*
- 12 *Noord-Holland verwelkomt de otter*
- 15 *Vossen op natuurbrug Zandpoort*
- 18 *Natuurbruggen van levensbelang voor bodemfauna*
- 24 *De eekhoornbrug en de Ecologische Structuur Amsterdam*
- 26 *Vrijwilligers meten biodiversiteit van oevers*
- 30 *Vismigratie bij Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier*
- 34 *Natuurbruggen en genenuitwisseling van loopkevers*
- 38 *Vleermuizen en ecologische verbindingen*
- 42 *Een florerende flora buiten onze natuurgebieden*

- 47 *Infranatuur leeft in Noord-Holland*
- 50 *Online-monitoring met wildspotter.nl*

10de Noord-Hollandse Natuurdag

*Zaterdag 1 december 2018 van 10:00 tot 16:00 uur
in de Aristozaal vlakbij Station Sloterdijk*

Eén keer in de twee jaar is er een Noord-Hollandse Natuurdag en alle Noord-Hollandse natuuronderzoekers én natuurliefhebbers zijn daar van 10.00 tot 16.00 uur van harte welkom. Vrijwilligers én professionals. Het programma bestaat uit lezingen, workshops en een informatiemarkt.

12 presentaties

Er zijn maar liefst 12 presentaties in twee parallele sessies rond het thema 'nieuw elan voor de Noord-Hollandse natuur'. Het precieze programma wordt later bekend gemaakt op www.landschapnoordholland.nl/natuurdag

Informatiemarkt

Er zijn veel stands van bedrijven en natuurorganisaties. Met allerlei artikelen zoals tweedehands natuurboeken, nestkasten en onderkomens voor allerlei andere dieren, natuurreizen en kunst. Let op: neem contant geld mee, want pinnen is niet mogelijk.

Nadere informatie

De toegang is gratis. Het pand van Aristo Amsterdam is gelegen aan de Teleportboulevard 100, tegenover Station Amsterdam Sloterdijk. Vanaf dit station is het slechts 2 minuten lopen. Het navigatieadres is Tempelhofstraat 2, 1043 EC, Amsterdam.

*De POFF en Landschap Noord-Holland organiseren deze Natuurdag en de Nationale Postcode Loterij en de Provincie Noord-Holland maken de dag financieel mogelijk.
www.landschapnoordholland.nl/natuurdag*

